

Σιούφας και Συνεργάτες
Δικηγορική Εταιρεία

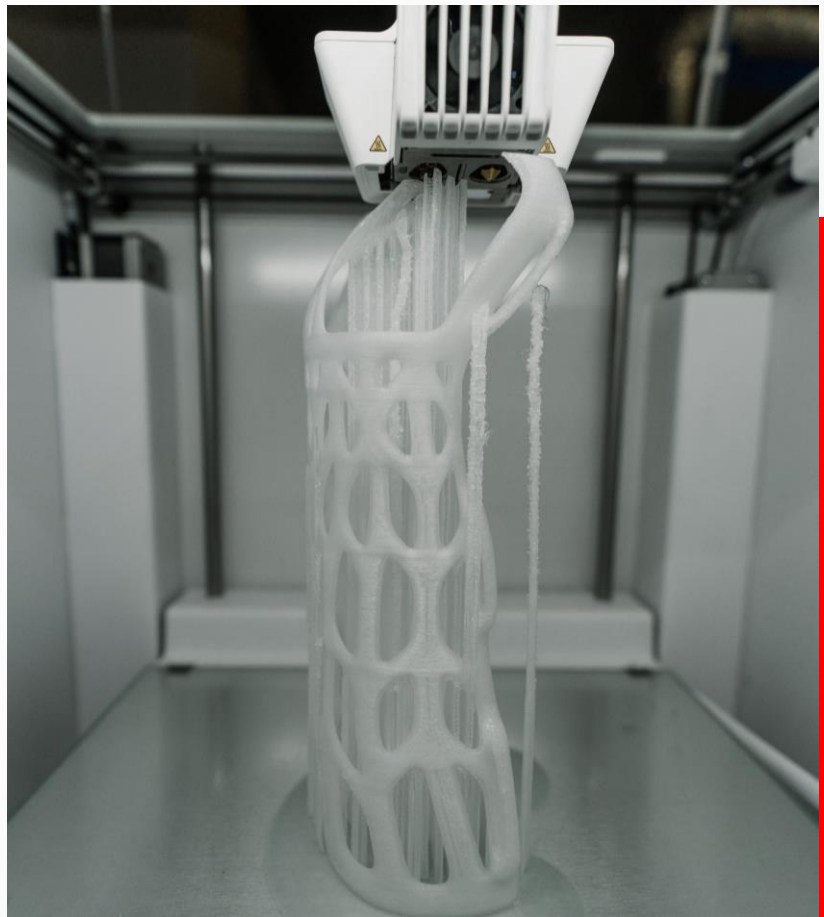
3-D printing και
πνευματική ιδιοκτησία
σύμφωνα με τον
Ν.4961/2022

Η τεχνολογία της τρισδιάστατης εκτύπωσης επηρεάζει σχεδόν όλους τους τομείς του δικαίου της διανοητικής ιδιοκτησίας, τα πνευματικά δικαιώματα, το δίκαιο των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, το δίκαιο των σχεδίων και των υποδειγμάτων, ακόμα και το δίκαιο των σημάτων. Εξελίσσεται με εκπληκτικούς ρυθμούς, με εφαρμογές σε τομείς όπως τα τρόφιμα και τη μόδα, την αναγεννητική και την προσθετική ιατρική.

Τι είναι η τρισδιάστατη εκτύπωση;

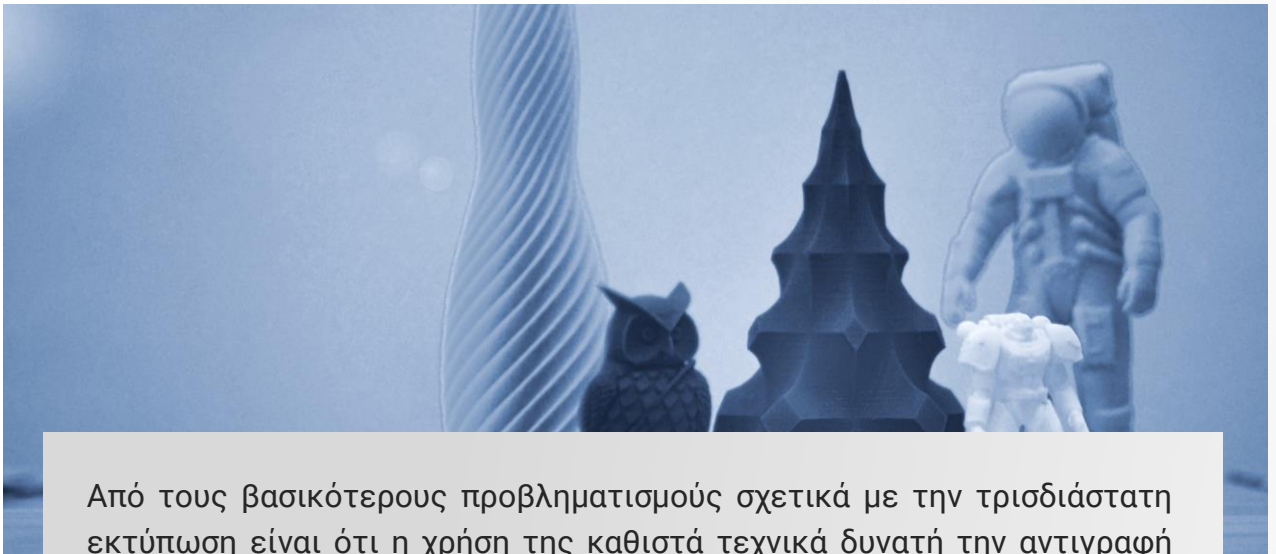
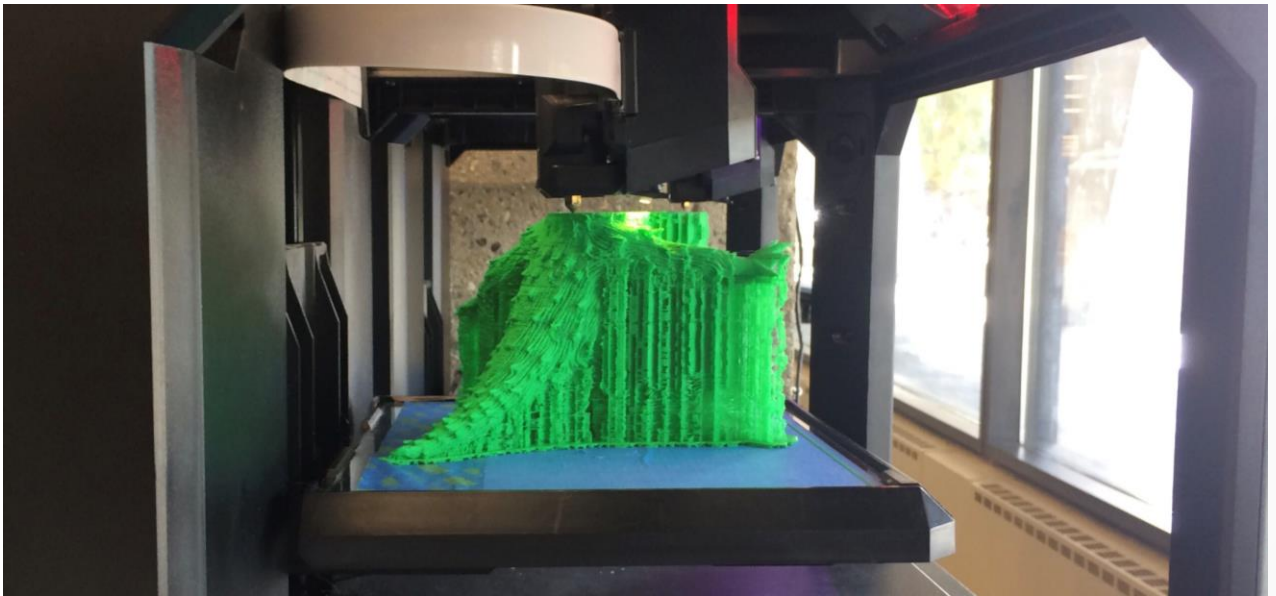
Η τρισδιάστατη εκτύπωση είναι μια διαδικασία μέσω της οποίας παράγεται, από ένα ψηφιακό μοντέλο, ένα τρισδιάστατο στερεό αντικείμενο σχεδόν οποιουδήποτε σχήματος, χρησιμοποιώντας ένα μεγάλο εύρος πρώτων υλών. Λειτουργεί, αξιοποιώντας πρώτα ένα μοντέλο σχεδιασμού ή ένα σχέδιο που είναι αποθηκευμένο σε ένα ψηφιακό αρχείο, είτε μετά από σάρωση του αρχικού αντικειμένου είτε γράφοντας τον κώδικα σε ένα αρχείο CAD

(Computer Aided Design). Αυτό το αρχείο χρησιμεύει στη συνέχεια ως καθοδήγηση για την επακόλουθη εκτύπωση, "τεμαχίζοντας" αυτό το ψηφιακό μοντέλο σχεδιασμού σε διατομές. Αυτό το "τεμαχισμένο" σχέδιο αποστέλλεται στη συνέχεια σε έναν τρισδιάστατο εκτυπωτή, ο οποίος κατασκευάζει το αντικείμενο ξεκινώντας από το βασικό στρώμα και χτίζοντας μια σειρά από στρώματα από πάνω μέχρι να κατασκευαστεί το αντικείμενο χρησιμοποιώντας τις πρώτες ύλες που απαιτούνται για τη σύνθεσή του (Overview of 3D printing & intellectual property law Under the contract with the Directorate General Internal

Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs (MARKT2014/083/D) Annex 3).

Η τρισδιάστατη εκτύπωση αποτελείται από τις εξής φάσεις: α) την δημιουργία του 3-D αρχείου, β) την μετέπειτα διανομή/διάδοση του αρχείου αυτού, γ) την εκτύπωση του τρισδιάστατου αντικειμένου βάσει του ψηφιακού αρχείου, δ) την μετέπειτα εμπορική ή μη εκμετάλλευση του αντικειμένου της εκτυπώσεως.

Από τους βασικότερους προβληματισμούς σχετικά με την τρισδιάστατη εκτύπωση είναι ότι η χρήση της καθιστά τεχνικά δυνατή την αντιγραφή σχεδόν οποιουδήποτε αντικειμένου, με ή χωρίς την άδεια των δικαιούχων. Η νομοθεσία για τα πνευματικά δικαιώματα (Ν.2121/1993, όπως ισχύει) προστατεύει τα πρωτότυπα έργα καθώς και το δικαίωμα του δημιουργού στην αναπαραγωγή τους. Αυτό σημαίνει ότι εάν τα αντίγραφα ενός πρωτότυπου αντικειμένου εκτυπωθούν τρισδιάστατα χωρίς άδεια, ο δημιουργός μπορεί να ζητήσει την άρση της προσβολής και την επιβολή κυρώσεων βάσει του άρθρου 65 του Ν.2121/1993.

Πιο σημαντικά, έχει επισημανθεί ακόμα ότι το τρισδιάστατο ψηφιακό αρχείο, βάσει του οποίου εκτελείται η τρισδιάστατη εκτύπωση, θα έπρεπε να προστατεύεται βάσει των πνευματικών δικαιωμάτων, όπως ακριβώς συμβαίνει με τα προγράμματα ηλεκτρονικού υπολογιστή. Και τούτο καθώς ο δημιουργός του, καταβάλλει ένα προσωπικό πνευματικό κόπο για τη δημιουργία του, έτσι ώστε το αρχείο αυτό να μπορέσει να εκτυπωθεί τρισδιάστατα.

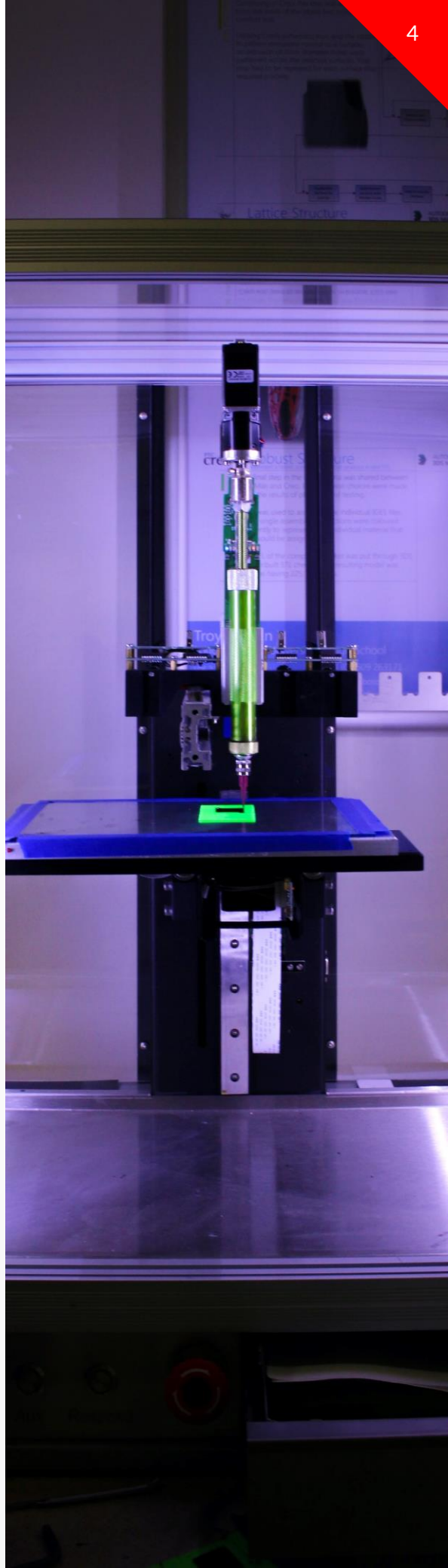
ΤΙ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΝΕΟ ΠΛΑΙΣΙΟ-ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Για την αποσαφήνιση των ανωτέρω, εξεδόθη προσφάτως ο Ν.4961/2022, άρθρο 53, αναφορικά με τις **ρυθμίσεις για τη διαδικασία της τρισδιάστατης εκτύπωσης**. Ειδικότερα, στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 2121/1993, προστέθηκε νέο εδάφιο, το οποίο συμπεριλαμβάνει, στα προστατευόμενα έργα, τα ψηφιακά αρχεία σχεδιασμού με τη βοήθεια ηλεκτρονικού υπολογιστή. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό θεωρούνται ως έργα λόγου προστατευόμενα κατά τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών και το προπαρασκευαστικό υλικό του σχεδιασμού τους.... Αντικείμενο προστασίας είναι και το ψηφιακό αρχείο σχεδιασμού με τη βοήθεια ηλεκτρονικού υπολογιστή (Computer Aided Design File - C.A.D. File), εφόσον περιλαμβάνει πηγαίο κώδικα (source code).

Το ψηφιακό αρχείο σχεδιασμού περιλαμβάνει ενδεικτικά τα τεχνικά σχέδια, τα τεχνικά διαγράμματα και τα μοντέλα. Διαχωρίζεται από τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών καθώς το αρχείο CAD δεν εκτελείται από τον ηλεκτρονικό υπολογιστή αλλά αναγνώσκεται από αυτόν.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ CAD file

Η τεχνολογία των συστημάτων CAD, εκτελεί χιλιάδες πολύπλοκους γεωμετρικούς υπολογισμούς και επιτρέπει στους χρήστες να λαμβάνουν εικόνες 2D και να τις μετατρέπουν σε αντικείμενο 3D στην οθόνη. Ο σχεδιασμός CAD είναι η μετατροπή των πρωτογενών δεδομένων του σχεδιασμού σε ένα πιο αντιληπτό και πιο κατανοητό σχέδιο, μέσω αλγορίθμων που αποσκοπούν στη μαθηματική και δομική περιγραφή της γεωμετρίας του αντικειμένου.

ΠΟΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΤΟΥ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Ο δημιουργός ή/και δικαιούχος του ψηφιακού αρχείου σχεδιασμού αποκτά ορισμένα δικαιώματα βάσει του νέου πλαισίου, κατά αναλογία του άρθρου 3 του Ν.2121/1993 για την εκμετάλλευση του περιουσιακού δικαιώματος.

Ειδικότερα, το άρθρο 54 ρυθμίζει τη χρήση των ανωτέρω ψηφιακών αρχείων για την τρισδιάστατη εκτύπωση στις επιγραμμικές πλατφόρμες διαμοιρασμού. Οι επιγραμμικές πλατφόρμες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, στις οποίες περιλαμβάνονται επιγραμμικές αγορές, μέσα κοινωνικής δικτύωσης και αγορές δημιουργικού περιεχομένου, πλατφόρμες διανομής εφαρμογών κλπ (Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1150 για την προώθηση της δίκαιης μεταχείρισης και της διαφάνειας για τους επιχειρηματικούς χρήστες επιγραμμικών υπηρεσιών διαμεσολάβησης).

Ως εκ τούτου, απαιτείται η άδεια του δημιουργού ή του δικαιούχου για τις εξής πράξεις:

α)

τη χρήση και τον διαμοιρασμό σε επιγραμμικές πλατφόρμες ψηφιακών μοντέλων ή ψηφιακών αρχείων σχεδιασμού με τη βοήθεια ηλεκτρονικού υπολογιστή ή ψηφιακών αρχείων τυπικής γλώσσας τριγώνου,

β)

τη φιλοξενία σε επιγραμμικές πλατφόρμες διαμοιρασμού ψηφιακών μοντέλων ή ψηφιακών αρχείων σχεδιασμού με τη βοήθεια ηλεκτρονικού υπολογιστή ή ψηφιακών αρχείων τυπικής γλώσσας τριγώνου,

γ)

τη χρήση και τον διαμοιρασμό σε επιγραμμικές πλατφόρμες των βάσεων δεδομένων σχεδιασμού των ψηφιακών μοντέλων.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΩΤΕΡΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Όπως αντίστοιχα προβλέπονται περιορισμοί του περιουσιακού δικαιώματος στα άρθρα 18-26 του Ν.2121/1993, έτσι και το άρθρο 54 παρ.4 και το άρθρο 56 προβλέπουν ότι οι εξής χρήσεις επιτρέπονται χωρίς την άδεια του δημιουργού:

- α) ιδιωτική, δικαστική ή διοικητική χρήση,
- β) χρήση προς όφελος ατόμων με αναπηρία,
- γ) χρήση για προσωρινές ή παρεπόμενες φάσεις μιας τεχνολογικής μεθόδου που δεν έχουν αυτοτελώς οικονομική σημασία,
- δ) την εκπλήρωση εκπαιδευτικών ή ερευνητικών σκοπών,
- ε) ειδησεογραφικούς σκοπούς,
- στ) τη χρήση εικόνων ή αντικειμένων σε δημόσιους χώρους ή εκθέσεων σε μουσεία ή σε καταλόγους έργων.

Για να είναι νόμιμος ο σχετικός περιορισμός πρέπει να ισχύουν τα εξής:

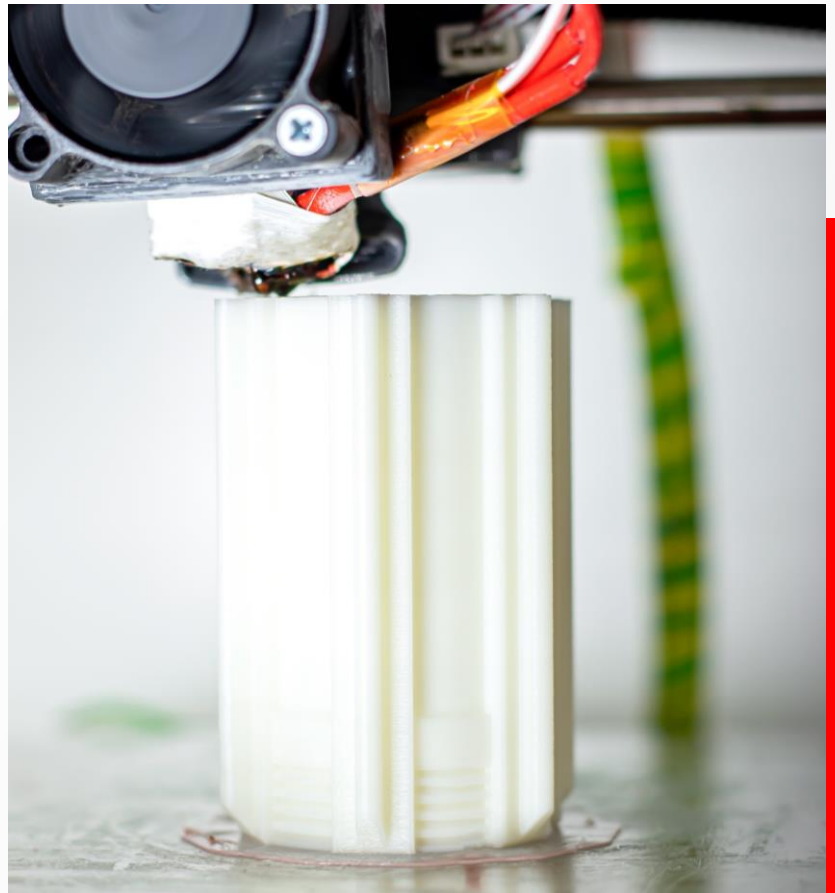
- α) να αφορά, προφανώς, κάποιου είδους χρήση ψηφιακού μοντέλου ή αρχείου που σχετίζεται με τη διαδικασία της τρισδιάστατης εκτύπωσης,
- β) να διενεργείται αποκλειστικά για τους ανωτέρω σκοπούς,
- γ) η αρχική κτήση, κατοχή ή πρόσβαση σε αυτά να είναι νόμιμη,
- δ) να μην θίγεται η κανονική εκμετάλλευση του έργου,
- ε) να μην πλήττονται αδικαιολόγητα τα έννομα συμφέροντα του δημιουργού ή του νόμιμου δικαιούχου.

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΤΩΝ ΤΡΙΣΔΙΑΣΤΑΤΩΝ ΣΑΡΩΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΤΩΝ ΣΤΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ ΑΜΟΙΒΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ

Σύμφωνα με το νέο νομοθετικό καθεστώς του Ν.4961/2022, το άρθρο 18 παρ.3 του Ν.2121/1993 τροποποιήθηκε, με την προσθήκη των τρισδιάστατων σαρωτών και εκτυπωτών, στα τεχνικά μέσα, για τα οποία οφείλεται εύλογη αμοιβή στο δημιουργό του έργου, για τις περιπτώσεις της αναπαραγωγής για ιδιωτική χρήση. Κατά την υποπερίπτωση (γ) «η αμοιβή για τις φωτοτυπικές συσκευές, τους σαρωτές, συμπεριλαμβανομένων των τρισδιάστατων, τους εκτυπωτές, συμπεριλαμβανομένων των τρισδιάστατων, ... ορίζεται σε τέσσερα τοις εκατό (4%) της αξίας τους».

ΕΥΘΥΝΗ ΠΑΡΟΧΟΥ ΕΠΙΓΡΑΜΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Τέλος, με το άρθρο 55 εισάγεται αποζημιωτική ευθύνη του παρόχου επιγραμμικής πλατφόρμας κατά τις κοινές διατάξεις του ΑΚ 914 επ. Ειδικότερα ο πάροχος ευθύνεται εφόσον, α) μέσω της επιγραμμικής του πλατφόρμας, χρησιμοποιούνται, διαμοιράζονται ή φιλοξενούνται ψηφιακά μοντέλα ή ψηφιακά αρχεία που σχετίζονται με τη διαδικασία της τρισδιάστατης εκτύπωσης, και β) αφού λάβει γνώση για την προσβολή του δικαιώματος του νόμιμου δικαιούχου, δεν λάβει κάθε αναγκαίο μέτρο για την άρση της προσβολής.

Σημειωτέο ότι ενώ το άρθρο 53 αναφέρεται ως αντικείμενο προστασίας το ψηφιακό αρχείο σχεδιασμού με τη βοήθεια ηλεκτρονικού υπολογιστή (Computer Aided Design File - C.A.D. File), εφόσον αυτό περιλαμβάνει πηγαίο κώδικα (source code), η αποζημιωτική ευθύνη του παρόχου επιγραμμικής πλατφόρμας βάσει του άρθρου 55 ισχύει για ψηφιακά αρχεία χωρίς πηγαίο κώδικα.

**M.D.Sioufas,
Attorney-at-law**

Sioufas & Associates Law Firm

- (+30) 213 0175 600
- info@sioufaslaw.gr, www.sioufaslaw.gr
- N. Falirou 6A 182 33, Ag. Ioannis Renti, Athens